

**BOSNA I HERCEGOVINA
VIJEĆE MINISTARA
DIREKCIJA ZA EKONOMSKO PLANIRANJE**

**БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
САВЈЕТ МИНИСТАРА
ДИРЕКЦИЈА ЗА ЕКОНОМСКО ПЛАНИРАЊЕ**

**BOSNIA AND HERZEGOVINA
COUNCIL OF MINISTERS
DIRECTORATE FOR ECONOMIC PLANNING**

**INFORMACIJA
o kretanju makroekonomskih pokazatelja
za januar/siječanj -juni/lipanj 2016. godine**

Sarajevo, avgust/kolovoz 2016. godine

Sadržaj:

Uvod.....	3
1. Realni sektor.....	4
1.1. <i>Industrijska proizvodnja</i>	4
1.2. <i>Tržište rada</i>	4
2. Javne finansije.....	6
2.1. <i>Indirektni porezi u BiH</i>	6
2.2. <i>Prihodi od direktnih poreza, doprinosa i neporeskih prihoda u BiH</i>	7
3. Cijene, monetarni i finansijski sektor.....	8
3.1. <i>Cijene – Indeks potrošačkih cijena (CPI)</i>	8
3.2. <i>Monetarni agregati</i>	8
3.3. <i>Prosječna obvezna pričuva</i>	9
3.4. <i>Devizne pričuve Centralne banke BiH</i>	10
3.5. <i>Depoziti</i>	10
3.6. <i>Kredit</i>	11
3.7. <i>Berze</i>	12
4. Vanjski sektor.....	13
5. Strane direktne investicije.....	17

Uvod

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je na 79. sjednici održanoj 05.03.2009. godine razmotrilo i usvojilo Prijedlog mjera iz nadležnosti Vijeća ministara BiH za ublažavanje uticaja globalne ekonomske krize na privredu BiH. Direkcija za ekonomsko planiranje je zadužena da u vezi sa navedenim prati kretanje makroekonomskih pokazatelja i da izvještaj o kretanju mjesečno dostavlja Vijeću ministara.

Direkcija je zadužena da „Informaciju“ dostavlja mjesečno Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine u svrhu praćenja uticaja svjetske ekonomske krize na ekonomiju BiH.

„Informacija“ obuhvata kretanje glavnih makroekonomskih pokazatelja u BiH za navedeni period. Detaljna pojašnjenja svih oblasti koje su obuhvaćene u ovom dokumentu se mogu naći u Ekonomskim trendovima BiH koje publikuje Direkcija, kvartalno - četiri puta godišnje, te redovno dostavlja Vijeću ministara i Parlamentu BiH.

* * *

BiH ekonomija u prvom polugodištu, po svemu sudeći, bilježi skroman realni rast od preko 2%. Naime, nakon što je ekonomska aktivnost u prvom tromjesečju je bila za 2,1% veća u odnosu na isti period prethodne godine, čini se da je ovaj trend donekle ubrzan u drugom kvartalu. Na to prije svega ukazuju (u odnosu na prvo tromjesečje) znatno brži rast robnog izvoza, ali i uzvoza koji upućuje na kretanja domaće tražnje. Prema dostupnim indikatorima, ekonomski rast u prvom polugodištu je bio nošen rastućim stopama izvoza i finalne potrošnje uz zanemariv doprinos investicija. Pri tome je obzirom na značajan pad izvoznih i uvoznih cijena, vanjskotrgovinski robni deficit realno stagnirao (a možda i blago rastao) uprkos nominalnom smanjenju od 2,1% u prvom polugodištu.

Robni izvoz nakon stagnacije u prvom kvartalu je ostvario nominalni rast od 5,7% na godišnjem nivou u drugom tromjesečju. Ovo je, s jedne strane, rezultat zaustavljanja godišnjeg pada vrijednosti izvoza električne energije od 42% iz prvog tromjesečja, ali i znatno (2-3 puta) bržeg rasta ostatka robnog izvoza najvećim dijelom podređenog izvoznoj tražnji u drugom tromjesečju s druge strane. Ovo je uglavnom dovelo do značajnog rasta proizvodnje u prerađivačkoj industriji od 6,3% u prvom polugodištu. U isto vrijeme, rast PDV prihoda prema poreskim prijavama od 2,6% ponajviše ukazuje na povećanje finalne potrošnje u prvom polugodištu. U prilog tome takođe govori i rast vrijednosti uvoza dobara široke potrošnje od približno 5%.

S druge strane, čini se da su investicije ostvarile blagi pad u prvom polugodištu obzirom na smanjenje obima građevinskih radova od 3,1% u prvom tromjesečju i to uglavnom u domenu niskogradnje koja je u najvećoj mjeri predmet javnih radova. Ovo je donekle neutralisano godišnjim rastom vrijednosti uvoza kapitalnih dobara u drugom tromjesečju od 3,3% nakon stagnacije u prvom kvartalu. Rast domaće tražnje i izvoza su, po svemu sudeći, doveli do realnog rasta robnog uvoza koji je znatno iznad nominalne stope od 0,8% u prvom polugodištu. Naime, ne računajući naftu i naftne derivate čiji je nominalni pad u velikoj mjeri rezultat cjenovnog (a ne realnog) smanjenja, robni uvoz u prvom polugodištu bilježi znatno snažniji nominalni rast od 2,8%.

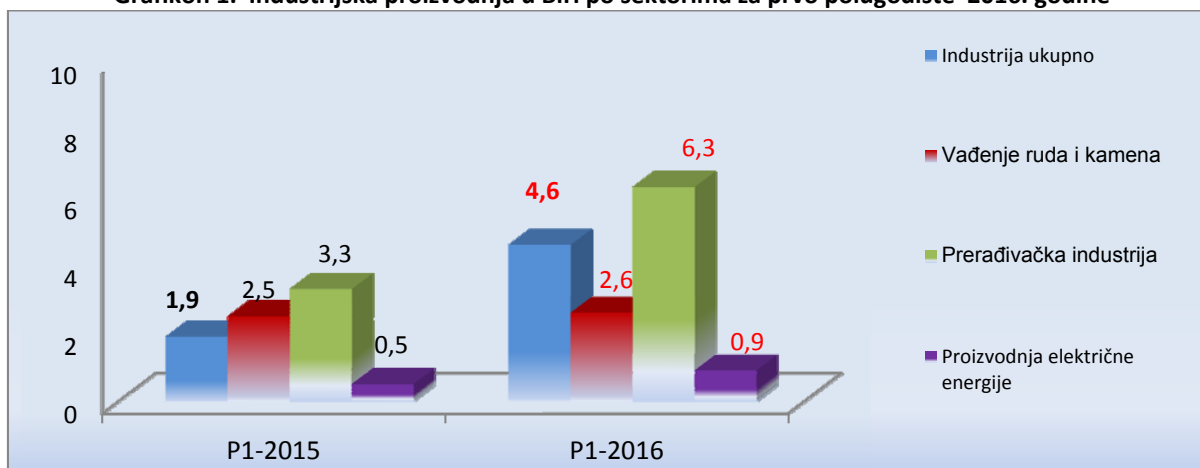
Realni sektor

1.1. Industrijska proizvodnja

Tokom prvog polugodišta 2016. godine Bosna i Hercegovina je ostvarila povećanje fizičkog obima industrijske proizvodnje od 4,6% u odnosu na isti period prethodne godine.¹ Ovaj rast industrijske proizvodnje bio je praćen i povećanjem broja zaposlenih u okviru bh.industrije. S druge strane, ako se posmatraju podaci na mjesečnom nivou vidljivo je da bh. industrijska proizvodnja ima rastući trend pošto je desezonirani rast industrijske proizvodnje u junu 2016. godine iznosio je 1,6% u odnosu na prethodni mjesec. Unatoč određenim izazovima kao što je nizak nivo cijena berzanskih roba, nastavak trenda rasta industrijske proizvodnje u BiH ostvaren je prevenstveno zahvaljujući izvoznoj tražnji u glavnim trgovinskim partnerima. Ovo na neki način potvrđuje i činjenica da je rast industrijske proizvodnje ostvaren ponajviše zahvaljujući izvozno orijentiranim granama prerađivačke industrije koja je ostvarila polugodišnji rast proizvodnje od 6,3%. U okviru prerađivačke industrije najviše stope rasta a samim tim i najveći doprinos povećanju proizvodnje ostvaren je u okviru izvozno orijentiranih grana kao što su proizvodnja namještaja skoro 36%, gotovih metalnih proizvoda oko 15%, hemikalija i hemijskih proizvoda 12,8%, te drvnih proizvoda, nemetalnih minerala (građevinski materijali) i prehrambenih proizvoda gdje je registrirano povećanje proizvodnje od preko 10%. S druge strane, najznačajnija smanjenja proizvodnje registrirana su u okviru baznih metala (željezo, čelik i aluminij), nafte i naftnih derivata te mašina i aparata.

Pored prerađivačke industrije u prvom polugodištu 2016. godine blago povećanje proizvodnje registrirano je u okviru sektora rudarstvo i iznosilo je 2,6 % u odnosu na isti period prethodne godine. Ovo je rezultat povećanja proizvodnje u okviru rudnika uglja i lignita gdje je došlo do povećanja proizvodnje od oko 8%, dok je proizvodnja u rudnicima metala i ostalih ruda smanjena usljed slabljenja tržišta metala u svijetu. Tokom prvog polugodišta 2016. godine rast industrijske proizvodnje ostvaren je bez značajnijeg doprinosa sektora za električnu energiju. U okviru ovog sektora tokom prvog polugodišta 2016. godine zabilježena je stagnacija sa registriranim stopom rasta od 0,9%. Posmatra li se struktura proizvodnje električne energije u BiH vidljivo je povećanje proizvodnje u okviru termoelektrana od oko 20%, dok je proizvodnja u hidroelektranama smanjena za 16% u odnosu na isti period prethodne godine.²

Grafikon 1. Industrijska proizvodnja u BiH po sektorima za prvo polugodište 2016. godine

Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine

¹ Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje "Indeks obima industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini za juni 2016. godine", 25.07.2016.

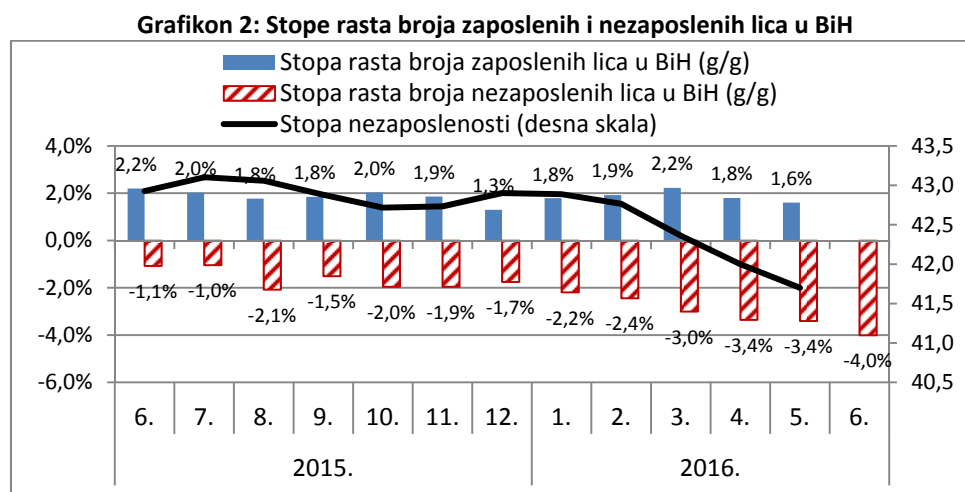
² NOSBiH, "Izveštaj o tokovima električne energijena prijenosnoj mreži u BiH za juni 2016. godine", 12. juli 2016.

1.2. Tržište rada

Broj zaposlenih lica u BiH u maju 2016. godine je uvećan za 1,6% u poređenju sa istim mjesecom 2015. godine i iznosi 724,8 hiljada.³

Najznačajnij porast broja zaposlenih lica bio je u područjima djelatnosti prerađivačke industrije (2% g/g) i trgovine na veliko i malo, popravka motornih vozila i motocikala (4,5% g/g).⁴ Najveća stopa rasta broja zaposlenih u posmatranom mjesecu je u području djelatnosti poslovanja nekretninama (10% g/g).

Broj nezaposlenih lica u junu 2016. godine je smanjen za 4% g/g i iznosi 518 hiljada. Stopa registrovane nezaposlenosti u maju 2016. godine iznosila je 41,7%.⁵

Izvor: BHAS, entitetski zavodi za zapošljavanje, Zavod za zapošljavanje BD, DEP kalkulacije

Uz porast broja zaposlenih prosječna neto plata u BiH u maju 2016. godine je uvećana za 1% g/g i iznosi 838 KM. Realni rast prosječne neto plate je bio brži zbog deflacije.⁶

Posmatrajući područja djelatnosti najveće stope rasta neto plate su u području stručnih, naučnih i tehničkih djelatnosti (4,3%), poljoprivrede, šumarstva i ribolova (3,5% g/g), proizv. i snabdijev. el. energijom, gasom, parom i klimatizacije (3%).

Ukupan broj penzionera u junu 2016. godine je iznosio 660,1 hiljada i veći je za 2,4% g/g.

Prosječna penzija u BiH u junu 2016. godine se nije bitno mijenjala (0,2% poređenje g/g) i iznosila je 359 KM.⁷ Nivo najniže penzije u BiH ostao je nepromjenjen.⁸

³ Privremeni podatak, izvor: BHAS.

⁴ Pomenute djelatnosti zapošljavaju najveći broj lica u BiH pa je rast broja zaposlenih u posmatranim djelatnostima imao veći doprinos ukupnom porastu broja zaposlenih u odnosu na ostale djelatnosti.

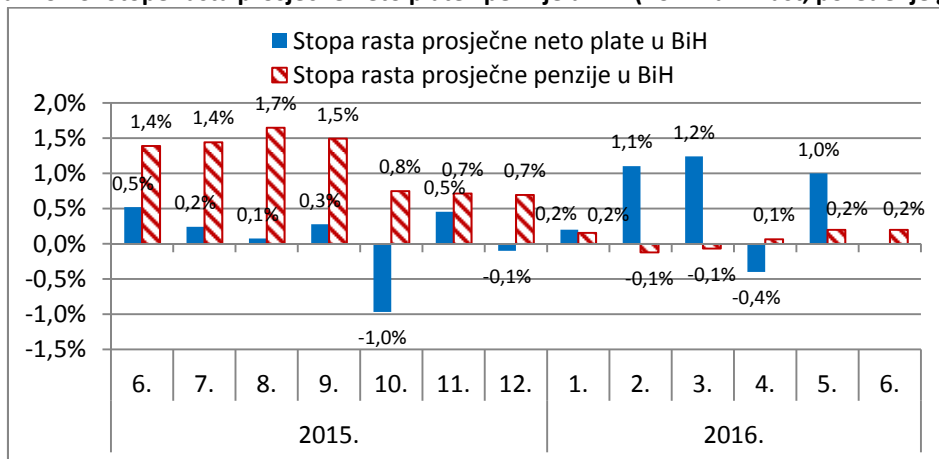
⁵ Stopa registrovane nezaposlenosti se odnosi na maj jer podatak o broju zaposlenih lica za juni 2016. godine nije objavljen. Anketna stopa nezaposlenosti u BiH za 2016. godinu iznosi 25,4% (Izvor: ARS 2016).

⁶ Oko 2,5% realni rast.

⁷ Prosječna penzija u BiH je izračunata na osnovu prosječnih mjesečnih penzija ponderisanih udjelom ukupnog broja penzionera u svakom od bh. entiteta u ukupnom broju penzionera. Broj penzionera u BiH predstavlja zbir penzionera koji primaju penzije iz Zavoda za MIO/PIO FBiH i Fonda za PIO RS bez obzira na mjesto prebivališta.

⁸ Najniža penzija u FBiH iznosi 326,2 KM (odnosi se na 20. godina radnog staža), a u RS 174,4 KM (penzijski staž do 15. godina).

Grafikon 3: Stope rasta prosječne neto plate i penzije u BiH (nominalni rast, poređenje g/g)

Izvor: BHAS, penzioni fondovi u BiH, DEP kalkulacije

2. Javne finansije

2.1. Indirektni porezi u BiH

U junu mjesecu tekuće godine, prikupljeni bruto prihodi od indirektnih poreza bilježe povećanje, kao i povrati sa JR. Uprkos povećanju povrata sa JR, navedeni rast je doveo do rasta neto prihoda od 4,4% u odnosu na isti mjesec prethodne godine. I tokom posmatranog mjeseca najveći doprinos rastu neto prihoda dali su rast prihoda od PDV-a (3,4 p.p.) i rast prihoda od putarina (0,6 p.p.). Za prvih šest mjeseci tekuće godine, rast neto prihoda je iznosio 4,2% g/g, usljed rasta prikupljenih bruto prihoda od 3,1% g/g, ali i smanjenja povrata sa JR.

Tokom juna mjeseca 2016. godine, po osnovu PDV-a prikupljeno je oko 292 miliona KM prihoda, što je za oko 25 miliona KM ili čak 9,2% više nego u junu prethodne godine. Prihodi od PDV-a, prema poreskim prijavama, u istom mjesecu su ostvarili povećanje od 2,8% i to prvenstveno zbog povećanja uvoznog PDV-a od 10,5%. U istom mjesecu, prema poreskim prijavama, prihodi po osnovu PDV-a u domaćem prometu bilježe smanjenje od čak 25,7%.

Nakon neznatnog smanjenja tokom prethodnih mjeseci, prihodi od akciza u junu mjesecu su ostvarili značajnije smanjenje od oko 7% g/g. Negativan doprinos rastu akciza dale su akcize na duvan i duvanske prerađevine (8,7 p.p.) i ostale akcize (0,4 p.p.), što je i uticalo na smanjenje prihoda od akciza. Pozitivan doprinos rastu prihoda od akciza dali su: akcize na naftu i naftne derivate (2,2 p.p.).

Sredstva za raspodjelu korisnicima, tokom posmatranog mjeseca, su rasta ujednačeno sa rastom neto priliva. Nakon izdvajanja sredstava za povrate (minimalne rezerve), sredstva namjenjenja finansiranju budžeta su rasta stopom od 4,3% g/g. Tokom juna mjeseca, nastavlja se porast obaveza servisiranja vanjskog duga (67% g/g), što je rezultiralo smanjenjem preostalih sredstava za raspodjelu korisnicima (6,0%).

Navedeno povećanje obaveza servisiranja vanjskog duga u junu mjesecu, rezultiralo je povećanjem istih za prvih pola godine (11,0% g/g).

Tabela 1: Naplata i raspodjela prihoda od indirektnih poreza (rast g/g u % ako nije drugačije naznačeno)

	2016 struktura	2014 jan-jun	2015 jan-jun	2016 jan-jun	2016 apr	2016 maj	2016 jun
Bruto prihodi - prikupljeno	100,0	2,6	4,1	3,1	2,5	1,5	4,4
Povrati	16,8	11,7	-1,6	-2,3	-3,9	-2,5	4,7
Neto prihodi - prikupljeno	83,2	0,7	5,4	4,2	3,9	2,4	4,4
PDV	51,8	2,0	3,0	5,5	3,1	2,1	9,2
Carine	3,7	9,9	8,8	-1,8	-8,5	3,9	6,8
Akcize	21,8	-5,3	10,0	1,0	-0,1	-0,3	-6,7
Putarine	5,1	5,1	7,8	9,4	0,8	13,9	10,1
Ostali prihodi	0,3	7,8	1,4	3,6	12,8	-0,8	-0,7
Neusklađeni prihodi	0,5	69,0	-1,9	23,9	-5,2
Raspoloživo za raspodjelu	100,0	2,4	4,4	2,9	2,2	1,5	4,3
Minimalne rezerve	17,1	11,6	-1,8	-2,2	-1,2	-5,1	4,2
Budžeti	82,9	0,4	5,9	4,0	2,9	3,0	4,3
Servisiranje vanjskog duga	10,7	26,1	-21,6	11,0	-27,3	15,9	67,0
FBiH	6,9	28,6	-21,4	9,2	-28,1	11,3	64,7
RS	3,8	21,1	-22,1	13,9	-25,9	31,7	70,8
BD	0,0	740,9	5,0	59,2	0,0	0,0	-8,1
Raspodjeljeno nakon servisiranja vanjskog duga	72,2	-3,4	11,3	3,0	6,6	0,8	-6,0
Institucije BiH	12,0	0,0	0,8	0,8	-5,3	4,2	-0,8
FBiH	38,1	-5,4	16,1	2,0	7,4	-1,2	-7,9
RS	19,7	-2,3	10,1	6,3	13,1	2,1	-7,1
BD	2,5	-0,5	6,9	3,9	4,5	2,8	5,1

Izvor: UIO BiH

2.2. Prihodi od direktnih poreza, doprinosa i neporeskih prihoda u BiH

U šestom mjesecu 2016. godine, prikupljeno je oko 530 miliona KM prihoda iz nadležnosti entitetskih poreskih uprava, odnosno 4,8% više nego u istom mjesecu prethodne godine. Do navedenog rasta doveo je rast prihoda prikupljenih u PU FBiH (12,1%), dok su prihodi prikupljeni u PU RS zabilježili smanjenje (8,1%).

Kao i ranijih mjeseci, i tokom juna mjeseca posmatrane godine nastavljen je pozitivan trend rasta svih kategorija prihoda, u nadležnosti PU FBiH.

U nadležnosti PU RS slika je drugačija, jer u junu mjesecu ukupno prikupljeni prihodi bilježe smanjenje od 8,1% g/g. Do smanjenja je dovelo smanjenje prihoda od doprinosa (11,1%) i prihoda od direktnih poreza (10,1%). Jedino su prihodi od taksi, kazni i naknada zabilježili pozitivnu stopu rasta.

Pregled prihoda za prvih pola godine dat je u tabeli ispod, kao i stope rasta istih.

Tabela 2: Prihodi od direktnih poreza, doprinosa, taksi, naknada i sl.

Naziv prihoda	FBiH jan-jun			RS jan-jun			BiH jan-jun		
	miliona KM		rast u %	miliona KM		rast u %	miliona KM		rast u %
	2015	2016		2015	2016		2015	2016	
Direktni porezi	297,6	391,1	31,4	220,7	253,3	6,6	518,4	626,4	20,8
Porez na dohodak	148,3	179,6	21,1	111,4	106,0	-4,8	259,7	285,7	10,0
Porez na dobit	99,6	124,8	25,3	89,3	114,7	28,3	188,9	239,4	26,7
Porezi građana	49,1	86,0	75,1	20,0	14,6	-26,8	69,1	100,6	45,6
Ostali porezi	0,6	0,7	8,5	0,0	0,0	0,0	0,6	0,7	8,5
Ostale takse, kazne i naknade	269,3	320,2	18,9	162,4	167,2	2,9	431,7	487,4	12,9
Doprinosi	1.354,9	1.426,1	5,3	643,9	655,5	1,8	1.998,8	2.081,6	4,1
PIO	749,5	785,8	4,8	361,9	366,5	1,3	1.111,4	1.152,3	3,7
Zdravstvo	544,2	575,7	5,8	234,7	240,6	2,5	778,9	816,2	4,8
Nezaposleni	61,2	64,6	5,6	18,4	18,6	1,0	79,5	83,2	4,6
Dječija zaštita	0,0	0,0	-	27,1	27,7	2,5	27,1	27,7	2,5
Zapošljavanje invalida	0,0	0,0	-	1,9	2,1	12,1	1,9	2,1	12,1
UKUPNO	1.921,8	2.137,4	11,2	1.027,1	1.058,0	3,0	2.948,9	3.195,4	8,4

Izvor: Poreska uprava RS i Poreska uprava FBiH

3. Cijene, monetarni i finansijski sektor

3.1. Cijene

Na svjetskom tržištu energenata cijena sirove nafte u junu 2016. godine je niža za 22% u poređenju sa istim mjesecom 2015. godine i iznosi 47,7 \$/barel.⁹ Istovremeno indeks hrane na svjetskom tržištu je veći za 8,4% g/g. U BiH u junu 2016. godine registrovana je deflacija od 1,5% g/g, odnosno 1,4% za period I-VI 2016. godine. U prvoj polovini 2016. godine najznačajniji doprinos smanjenju nivoa cijena je u odjeljcima prevoza, odjeće i obuće, hrane i bezalkoholnih pića.¹⁰ Kao i prethodnih mjeseci najbrži rast cijena (poređenje g/g) je zabilježen u odjeljcima alkoholnih pića i duvana.¹¹

Tabela 3: Indeks potrošačkih cijena u BiH (CPI)

	I 2016.	II 2016.	III 2016.	IV 2016.	V 2016.	VI 2016.	I-VI 2016.
	I 2015.	II 2015.	III 2015.	IV 2015.	V 2015.	VI 2015.	I-VI 2015.
00 Ukupan indeks	99,2	98,7	98,2	98,4	98,5	98,5	98,6
01 Hrana i bezalkoholna pića	98,9	98,7	98,1	98,3	98,7	98,9	98,6
02 Alkoholna pića i duvan	109,5	109,5	109,5	108,5	107,9	106,0	108,5
03 Odjeća i obuća	91,5	90,9	91,2	91,8	91,4	89,8	91,1
04 Stanovanje, voda, el. energija, plin i dr. energenti	100,1	99,8	99,2	99,3	100,6	100,9	100,0
05 Namještaj, kućni uređaji i redovno održavanje kuće	99,9	99,3	98,6	98,7	98,7	98,4	98,9
06 Zdravstvo	100,8	100,6	100,8	100,8	100,6	100,7	100,7
07 Prevoz	94,9	93,1	91,8	92,5	91,7	92,7	92,8
08 Komunikacije	100	100,0	98,8	98,7	98,9	98,8	99,2
09 Rekreacija i kultura	99,6	99,8	99,7	100,0	100,1	99,8	99,8
10 Obrazovanje	102,2	101,5	101,5	101,5	101,2	101,2	101,5
11 Restorani i hoteli	100,6	100,8	100,7	100,6	100,5	100,6	100,6
12 Ostala dobra i usluge	100,4	99,5	99,9	100,2	100,1	99,9	100,0

Izvor: BHAS

⁹ Izvor: MMF baza podataka (sirova nafta - simple average of three spot prices; indeks hrane).

¹⁰ Pored navedenih odjeljaka cijene su smanjene i u odjeljcima komunikacija, rekreacije i kulture, namještaja, kućnih uređaja i redovnog održavanja kuće.

¹¹ Uvećanje akciza na duvan i cigarete tokom 2016. godine.

3.2. Monetarni agregati

Na kraju prvog polugodišta 2016. godine ukupna novčana masa (M2) je iznosila 19,0 mlrd. KM što je za 7,3% više poredeći s istim razdobljem prošle godine.

Najveći doprinos rastu ukupne novčane mase dali su prenosivi depoziti u domaćoj valuti (4,4 p.b.), a zatim slijede gotovina izvan banaka (1,6 p.b.), ostali depoziti u domaćoj valuti (1,1 p.b.), te prenosivi depoziti u inozemnoj valuti 0,3 p.b.

Ostali depoziti u inozemnoj valuti dali su negativan doprinos rastu M2 od 0,1 p.b.

Tabela 4: Monetarni agregati (u mil. KM, stanje na kraju razdoblja)

Razdoblje	Gotovina izvan banaka	Prenosivi depoziti u domaćoj valuti	Ostali depoziti u domaćoj valuti	Prenosivi depoziti u inoz. valuti	Ostali depoziti u inoz. valuti	M1	QM	M2
1	2	3	4	5	6	7=2+3	8=4+5+6	9=7+8
01.2016.	3.017	5.085	3.582	1.371	5.546	8.102	10.499	18.601
02.2016.	3.014	5.120	3.575	1.397	5.523	8.134	10.495	18.628
03.2016.	3.035	5.193	3.631	1.420	5.510	8.228	10.561	18.790
04.2016.	3.102	5.221	3.671	1.432	5.497	8.323	10.600	18.923
05.2016.	3.104	5.276	3.630	1.438	5.468	8.380	10.536	18.916
06.2016.	3.156	5.331	3.648	1.430	5.458	8.487	10.536	19.022
Stopa rasta g/g								
01.2016.	7,0%	15,5%	6,2%	3,3%	4,5%	12,1%	4,9%	7,9%
02.2016.	6,3%	15,8%	4,8%	9,2%	3,1%	12,1%	4,5%	7,7%
03.2016.	7,4%	17,4%	6,9%	9,8%	2,4%	13,5%	4,9%	8,5%
04.2016.	7,5%	16,4%	8,0%	6,6%	1,8%	12,9%	4,5%	8,0%
05.2016.	7,3%	14,2%	6,5%	6,3%	0,7%	11,5%	3,4%	6,8%
06.2016.	9,8%	17,0%	5,9%	3,2%	-0,2%	14,2%	2,3%	7,3%

Izvor: CBBiH

Pričuvni novac (M0) na kraju prvog polugodišta je iznosio 7,6 mlrd. KM i u odnosu na prvo polugodište 2015. godine zabilježeno je povećanje od 9,3% zahvaljujući pozitivnom godišnjem rastu i gotovini izvan monetarnih vlasti i depozitima banaka kod monetarnih vlasti.

Novčani multiplikator za promatrano razdoblje iznosio je 2,50. Pokrivenost pričuvnog novca deviznim pričuvama je iznosila 115,3%, dok je pokrivenost ukupne monetarne pasive iznosila 108,0%.

Tabela 5: Pričuvni novac (u mil. KM, na kraju razdoblja)

Razdoblje	Gotovina izvan monetarnih vlasti	Depoziti banaka kod monetarnih vlasti	Prenosivi depoziti drugih domaćih sektora kod mon. vlasti	Pričuvni novac (M0)
1	2	3	4	5=2+3+4
01.2016.	3.449	4.117	44	7.610
02.2016.	3.484	3.988	49	7.521
03.2016.	3.503	3.942	50	7.496
04.2016.	3.544	4.003	60	7.606
05.2016.	3.597	3.923	6	7.526
06.2016.	3.622	3.949	35	7.606
Stopa rasta g/g				
01.2016.	7,8%	13,3%	322,1%	11,2%
02.2016.	8,3%	10,8%	160,5%	10,0%
03.2016.	8,5%	10,3%	559,5%	10,1%
04.2016.	8,3%	8,3%	1379,2%	9,1%
05.2016.	9,8%	3,4%	77,5%	6,4%
06.2016.	9,4%	8,4%	734,3%	9,3%

Izvor: CBBiH

3.3. Prosječno stanje računa obveznih pričuva

Prosječno stanje na računu obveznih pričuva u prvom polugodištu je iznosilo 4,0 mlrd. KM te je zabilježen rast od 7,1% g/g. Ovaj rast prvenstveno je generiran rastom viška iznad obvezne pričuve, a zatim rastom prosječnih obveznih pričuva. Detaljan pregled dan je u tabeli ispod.

Stopa obvezne pričuve za promatrano razdoblje je iznosila 8,7%, dok je implicitna stopa obvezne pričuve iznosila 22,9%.

U srpnju 2016. godine stupa na snagu nova odluka Uprvanog vijeća CBBiH, a odnosi se na visinu stope obvezne pričuve i naknadu na ta sredstva. Prema novoj odluci, stopa obvezne pričuve iznositi će 10%. Na iznos sredstava obvezne pričuve CBBiH neće obračunavati naknadu, dok će na višak sredstava obračunavati naknadu po stopi koja je jednaka 50% stope koju primjenjuje Europska središnja banka (ECB) na depozite komercijalnih banaka¹².

¹² Izvor: CBBiH, <http://cbbh.ba/press/ShowNews/1103>.

Tabela 6: Stanje računa prosječnih obveznih pričuva (u mil. KM, na kraju razdoblja)

Razdoblje	Osnovica za obračun obvezne pričuve	Prosječne obvezne pričuve	Prosječan saldo računa obveznih pričuva kod CBBiH	Višak iznad obveznih pričuva	Stopa obvezne pričuve	Implicitna stopa obvezne pričuve
1	2	3	4	5=4-3	6=3/2	7=4/2
01.2016.	17.382,7	1.504,3	4.110,7	2.606,4	8,7%	23,6%
02.2016.	17.255,3	1.492,0	4.072,0	2.580,0	8,6%	23,6%
03.2016.	17.205,0	1.489,6	3.985,3	2.495,7	8,7%	23,2%
04.2016.	17.222,8	1.492,6	4.007,4	2.514,7	8,7%	23,3%
05.2016.	17.256,3	1.497,4	3.980,4	2.482,9	8,7%	23,1%
06.2016.	17.335,4	1.505,7	3.975,3	2.469,6	8,7%	22,9%
Stopa rasta g/g						
01.2016.	6,7%	7,6%	11,2%	13,4%	-	-
02.2016.	6,2%	7,3%	14,3%	18,8%	-	-
03.2016.	5,6%	6,5%	7,8%	8,6%		
04.2016.	5,8%	7,0%	11,8%	14,9%		
05.2016.	4,8%	6,0%	6,9%	7,4%		
06.2016.	5,1%	6,3%	7,1%	7,6%		

Izvor: CBBiH

3.4. Devizne pričuve Centralne banke BiH

Na kraju prvog polugodišta 2016. godine bruto devizne pričuve su iznosile 8,8 mlrd. KM i veće su za 10,9% u odnosu na prvo polugodište 2015. godine, a u odnosu na kraj godine 1,9%. U ovom razdoblju dolazi do promjene investicijske politike koja mijenja strukturu deviznih pričuva, pa depoziti kod nerezidentnih banaka bilježe ubrzan godišnji rast u strukturi deviznih pričuva, dok investicije u vrijednosne papire bilježe negativan rast. Iako investicije u vrijednosne papire i dalje dominiraju u strukturi deviznih pričuva, njihovo učešće je smanjeno s 84,7%, koliko je iznosilo krajem 2015. godine, na 69,1%, koliko je zabilježeno krajem prvog polugodišta tekuće godine. Za isto razdoblje, učešće depozita kod nerezidentnih banaka povećano je s 11,7%, na 26,9%.

Tabela 7: Devizne pričuve (u mil. KM, stanje na kraju razdoblja)

Razdoblje	Zlato	Držanje SDR	Inozemna valuta u trezoru CBBiH	Depoziti kod nerezidentnih banaka	Ostalo	Investicije u vrijednosne papire	Bruto devizne pričuve
1	2	3	4	5	6	7	8=2+...+7
01.2016.	192	4	100	937	0	7.404	8.638
02.2016.	211	4	100	656	0	7.603	8.574
03.2016.	204	4	106	1.184	0	7.095	8.593
04.2016.	213	4	111	1.967	0	6.411	8.706
05.2016.	205	1	124	2.271	0	6.035	8.636
06.2016.	224	4	129	2.357	0	6.058	8.773
Stopa rasta g/g							
01.2016.	-9,8%	-31,0%	19,9%	-52,8%	-	34,5%	10,8%
02.2016.	4,2%	-57,5%	12,1%	-65,5%	-	34,9%	9,3%
03.2016.	-0,3%	-59,6%	9,2%	-1,5%	-	12,9%	10,2%
04.2016.	5,4%	-58,6%	0,9%	44,0%	-	2,6%	9,7%
05.2016.	0,5%	-81,3%	3,2%	62,6%	-	-4,6%	7,3%
06.2016.	13,2%	-39,1%	109,2%	111,8%	-	-7,3%	10,9%

Izvor: CBBiH

3.5 Depoziti

Ukupni depoziti na kraju prvog polugodišta su iznosili 16,7 mlrd. KM. Godišnja stopa rasta iznosila je 7,3%. Najveći doprinos rastu ukupnih depozita dali su depoziti sektora stanovništva (4,2 p.b.), zatim depoziti sektora opće vlade (1,7 p.b.), depoziti nefinancijskih poduzeća (0,8 p.b.), te depoziti ostalih sektora (0,7 p.b.)

Tabela 8: Sektorska struktura depozita (u mil. KM, stanje na kraju razdoblja)¹³

Razdoblje	Ukupni depoziti	Depoziti stanovništva	Depoziti nefinancijskih poduzeća	Depoziti opće vlade	Ostali
01.2016.	16.449	9.911	3.723	1.501	1.314
02.2016.	16.481	9.959	3.711	1.514	1.298
03.2016.	16.535	10.074	3.694	1.443	1.324
04.2016.	16.641	10.110	3.700	1.503	1.329
05.2016.	16.689	10.081	3.759	1.515	1.335
06.2016.	16.690	10.132	3.719	1.486	1.352
Stopa rasta g/g					
01.2016.	8,5%	8,2%	7,0%	17,9%	4,8%
02.2016.	8,8%	7,6%	8,5%	23,9%	3,5%
03.2016.	8,6%	7,6%	8,8%	14,0%	10,1%
04.2016.	8,2%	7,3%	7,0%	17,7%	8,5%
05.2016.	7,6%	7,0%	5,6%	24,8%	2,2%
06.2016.	7,3%	6,8%	3,4%	22,0%	8,1%
Učešće u ukupnim depozitima					
01.2016.	100,0%	60,3%	22,6%	9,1%	8,0%
02.2016.	100,0%	60,4%	22,5%	9,2%	7,9%
03.2016.	100,0%	60,9%	22,3%	8,7%	8,0%
04.2016.	100,0%	60,8%	22,2%	9,0%	8,0%
05.2016.	100,0%	60,4%	22,5%	9,1%	8,0%
06.2016.	100,0%	60,7%	22,3%	8,9%	8,1%

Izvor: CBBiH

3.6 Krediti

Slab rast ukupnih kredita nastavljen je i u 2016. godini, pa je tako zabilježena stopa rasta ukupnih kredita na kraju prvog polugodišta iznosila 1,3%. Ukupni krediti iznosili su 16,9 mlrd. KM. Usporavanje rasta kredita sektoru stanovništva, slab rast kredita plasiranih sektoru nefinancijskih poduzeća, te negativan rast kredita opće vlade rezultirali su niskim rastom ukupnih kredita g/g. Detaljan pregled kredita po sektorima dan je u tabeli ispod.

¹³ Sektor nefinancijskih poduzeća čine nefinancijska javna i privatna poduzeća. Sektor opće vlade čine sve razine vlada u BiH. Za potrebe izrade Informacije ostali sektor čine: ostale finansijske institucije, neprofitne organizacije i ostali, jer pojedinačno, ovi sektori imaju malo učešće u ukupnim depozitima, odnosno ukupnim kreditima.

Tabela 9: Sektorska struktura kredita (u mil. KM, stanje na kraju razdoblja)

Razdoblje	Ukupni krediti	Kreditni stanovništvu	Kreditni nefinancijskim poduzećima	Kreditni općoj vladi	Kreditni ostalim sektorima
01.2016.	16.772	7.752	7.787	1.131	102
02.2016.	16.862	7.770	7.874	1.113	104
03.2016.	16.928	7.828	7.887	1.099	114
04.2016.	16.949	7.871	7.920	1.056	101
05.2016.	16.845	7.881	7.830	1.038	95
06.2016.	16.943	7.917	7.896	1.022	108
Stopa rasta g/g					
01.2016.	2,9%	4,3%	1,7%	1,2%	16,4%
02.2016.	3,2%	4,4%	2,5%	-0,2%	14,5%
03.2016.	3,0%	4,2%	2,4%	-3,5%	26,5%
04.2016.	2,2%	4,0%	1,8%	-7,7%	9,2%
05.2016.	1,4%	3,2%	1,3%	-8,7%	-9,1%
06.2016.	1,3%	2,9%	1,5%	-10,6%	3,9%
Učešće u ukupnim kreditima					
01.2016.	100,0%	46,2%	46,4%	6,7%	0,6%
02.2016.	100,0%	46,1%	46,7%	6,6%	0,6%
03.2016.	100,0%	46,2%	46,6%	6,5%	0,7%
04.2016.	100,0%	46,4%	46,7%	6,2%	0,6%
05.2016.	100,0%	46,8%	46,5%	6,2%	0,6%
06.2016.	100,0%	46,7%	46,6%	6,0%	0,6%

Izvor: CBBiH

3.7. Berze u BiH

Na Sarajevskoj berzi (SASE) u mjesecu junu 2016. godine ostvaren je promet u iznosu od 41,2 miliona KM što čini 32,8% od ukupnog ostvarenog prometa na berzama u BiH. Promet na SASE u junu mjesecu je manji za 24,7% od prometa u istom mjesecu 2015. godine. U mjesecu junu, održana je 44. emisija trezorskih zapisa FBiH čime je za emitenta prikupljeno 20 miliona KM što čini 48,5% ukupnog ostvarenog prometa na SASE.

Na Banjalučkoj berzi (BLSE) u mjesecu junu 2016. godine ostvaren je promet u iznosu od 84,3 miliona KM što čini 67,2% od ukupnog prometa ostvarenog na berzama u BiH u ovome mjesecu. Od ovoga iznosa miliona KM je ostvareno javnom ponudom obveznica RS što iznosi 89,9% ostvarenog prometa na BLSE u mjesecu junu. Promet na BLSE je veći za 3,4% u odnosu na promet u istome mjesecu prošle godine.

Tabela 10: Promet (u KM) na SASE i BLSE u junu 2016.godine

Godina	SASE	BLSE	UKUPNO
Jun-14	43.175.708	70.202.266	113.377.974
Jun-15	54.722.757	81.564.132	136.286.889
Jun-16	41.217.128	84.362.902	125.580.031

Izvor: SASE i BLSE

Ukupan promet na obje berze u mjesecu junu 2016. godine je iznosio 125,6 KM i manji je za 7,9 % od prometa ostvarenog u istome periodu prošle godine.

Na Sarajevskoj berzi (SASE) u prvom polugodištu 2016. godine ostvaren je ukupan promet u iznosu od 332 miliona KM što čini 49,1% od ukupnog ostvarenog prometa na berzama u BiH. Putem Sarajevske berze, emisijom Trezorskih zapisa Federacije Bosne i Hercegovine prikupljeno je ukupno 219,8 miliona KM što čini 66,2% ostvarenog prometa na SASE u prvom polugodištu 2016. godine. Promet na SASE u prvom polugodištu je veći za 27,8% u odnosu na promet u istome periodu prošle godine.

Na Banjalučkoj berzi (BLSE) u prvom polugodištu 2016. godine ostvaren je ukupan promet u iznosu od 344,2 miliona KM što čini 50,9% od ukupnog prometa ostvarenog na berzama u BiH. Od ovoga iznosa 268,4 miliona KM je ostvareno javnom ponudom Obveznica i Trezorskih zapisa RS što iznosi 78% ostvarenog prometa na BLSE u prvom polugodištu 2016. godine. Promet u prvome polugodištu 2016. godine na BLSE je veći za 33,4% u odnosu na ukupan promet u istom periodu prošle godine.

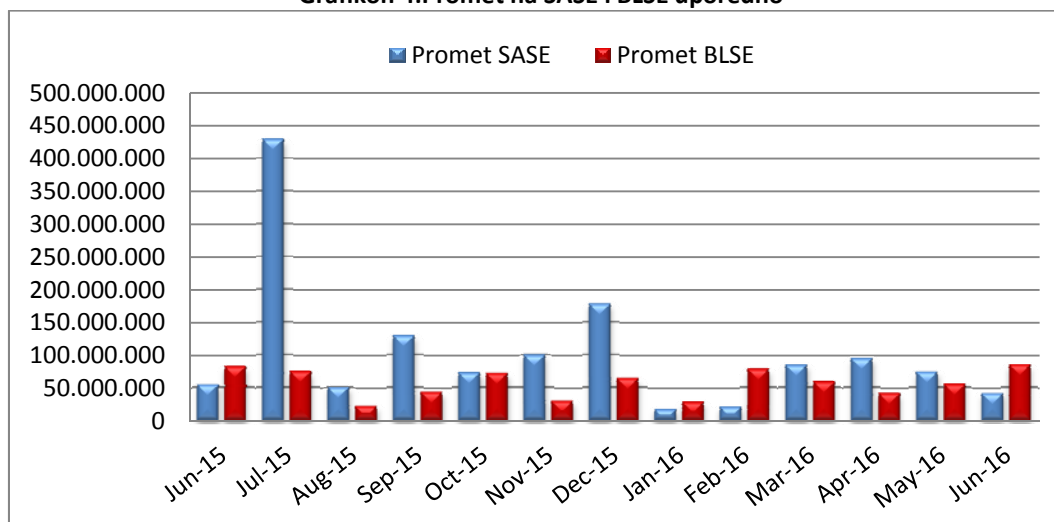
Ukupan promet u prvome polugodištu 2016. godini na obje berze (SASE i BLSE) u iznosu od 676,3 miliona KM je veći za 30,6% u odnosu na promet u istom periodu prošle godine.

Tabela 11: Promet (u KM) na SASE i BLSE u prvom polugodištu 2016.godine

Godina	SASE	BLSE	UKUPNO
1H2014	300.828.434	256.743.086	557.571.520
1H2015	259.824.694	258.102.496	517.927.191
1H2016	332.039.519	344.237.330	676.276.849

Izvor: SASE i BLSE

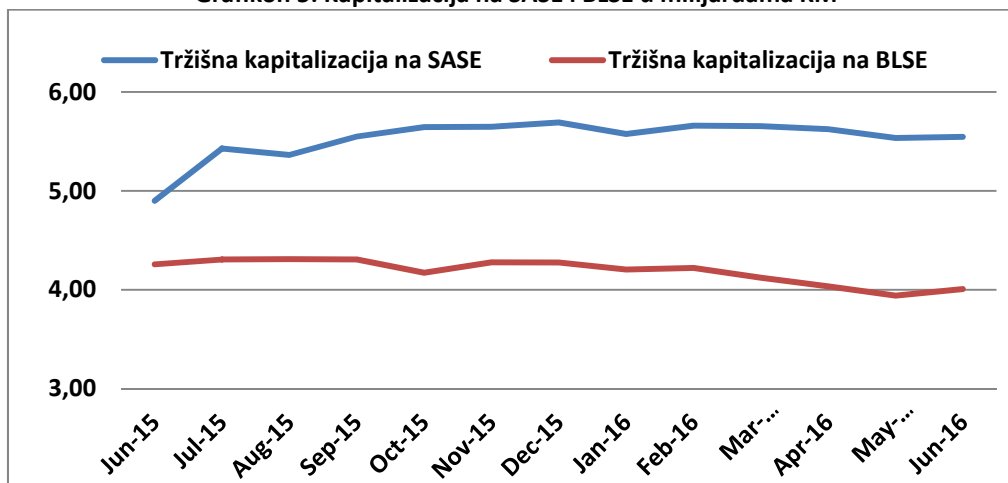
Grafikon 4: Promet na SASE i BLSE uporedno

Izvor: SASE i BLSE

Poredeći vrijednosti kapitalizacije na Sarajevskoj berzi (SASE) od 5,54 milijarde KM u mjesecu junu 2016. godine sa vrijednostima u mjesecu junu 2015. godine zabilježen je rast od 13,2%, i ukupnoj kapitalizaciji učestvuje sa 58,1 %. Kapitalizacija na Banjalučkoj berzi (BLSE) u mjesecu junu 2016. godine iznosi 4 milijarde KM i bilježi pad od 5,9 % u poređenju sa vrijednosti u mjesecu junu 2015. godine i učestvuje u ukupnoj kapitalizaciji sa 41,9 %. Vrijednost kapitalizacije na obje berze (SASE i BLSE) u junu 2016. godine iznosi 9,55 milijardi KM i bilježi rast od 4,3 % u odnosu na vrijednosti u mjesecu junu 2015. godine.

Grafikon 5: Kapitalizacija na SASE i BLSE u milijardama KM

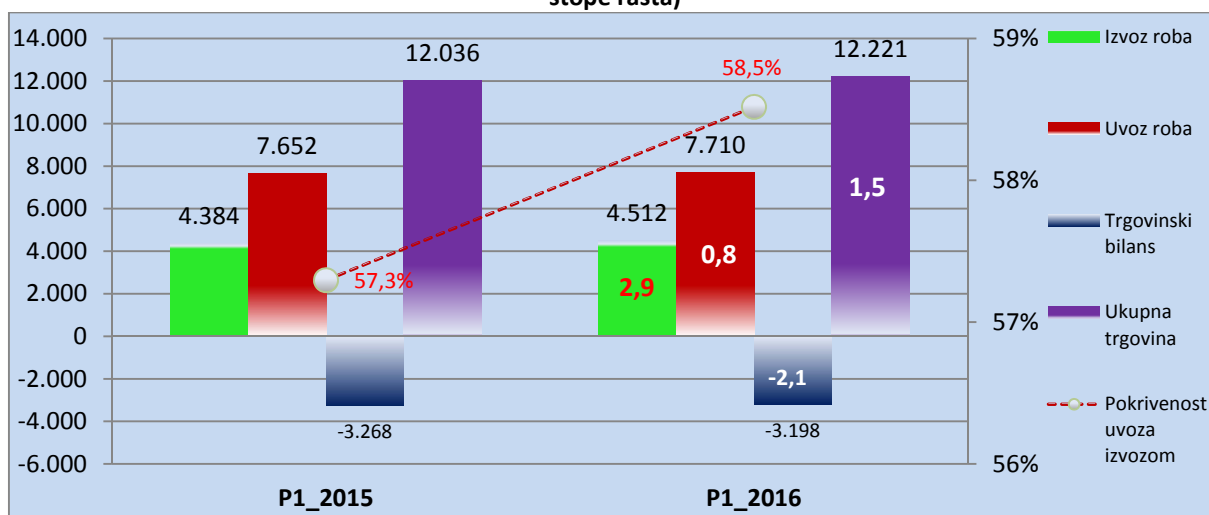
Izvor: SASE i BLSE

4. Vanjski sektor

Tokom prvog polugodišta 2016. godine Bosna i Hercegovina je ostvarila povećanje ukupne vanjskotrgovinske robne razmjene, izvoza i uvoza, te smanjenje robnog deficita, dok je pokrivenost uvoza izvozom poboljšana u odnosu na isti period prethodne godine. Ovo je rezultat povećanja izvozne i u manjoj mjeri domaće tražnje. Potrebno je također istaći da su realne stope rasta vanjskotrgovinskih parametara u određenoj mjeri više u odnosu na nominalne obzirom da je u navedenom periodu došlo do smanjenja svjetskih cijena berzanskih roba.¹⁴

S druge strane, posmatrano na mjesečnom nivou može se konstatovati da je uzlazni trend u bh. vanjskotrgovinskoj razmjeni nastavljen i tokom juna 2016. godine pošto su registrirane stope rasta izvoza i uvoza od 8,5% odnosno 8,7% u odnosu na isti mjesec prethodne godine.

Grafikon 6. Vanjskotrgovinska robna razmjena sa svijetom tokom prvog polugodišta 2016. godine (nominalni iznosi i stope rasta)

Izvor: Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine

¹⁴ IMF, International Commodity Prices,“ u poređenju sa istim periodom prethodne godine registriran je pad cijena u okviru gotovo svih kategorija. Registrirana smanjenja su iznosila: ukupni indeks 21,9%, hrana 2,4%, industrijski inputi i metali 16,5%, nafta oko 31%, aluminijum 13,6%.

Tokom prvog polugodišta 2016. godine došlo je do poboljšanja izvozne tražnje i povećanja proizvodnje u bh. prerađivačkoj industriji koja ima visok stepen izvozne orijentacije što je u konačnici rezultiralo povećanjem bh. izvoza roba. Tako je ukupni bh. izvoz roba u navedenom periodu 2016. godine iznosio preko 4,5 milijardi KM što predstavlja povećanje od skoro 3% u nominalnom smislu u odnosu na isti period prethodne godine.¹⁵ Posmatrano po kvartalima registriane stope rasta izvoza roba su iznosile K1: -0,1 i K2:5,7%. Međutim, ako se ima u vidu ostvareni rast proizvodnje u prerađivačkoj industriji i pad svjetskih cijena može se zaključiti da je izvoz roba u realnom smislu ostvario znatno višu stopu rasta.

Posmatrano po klasifikaciji glavnih industrijskih grupa proizvoda najznačajnija povećanja izvoza roba registrirana su u okviru kapitalnih proizvoda 16,4%, trajnih i netrajnih proizvoda za široku potrošnju od 11,1% odnosno 6,7% u odnosu na isti period prethodne godine. Posmatraju li se doprinosi rastu vidljivo je da je zajednički doprinos rastu u ove 3 kategorije iznosio oko 5 p.p. Posmatrano po pojedinačnim proizvodima najznačajnija povećanja i samim tim najznačajniji pozitivan doprinos povećanju izvoza roba zabilježen je u okviru izvoza metalnih i proizvoda od 28%, drvnih proizvoda osim namještaja 17%, hemijskih proizvoda 15,5%, odjevnih predmeta i namještaja od preko 10%, te prehrambenih proizvoda preko 7,5%.

S druge strane, ključna smanjenja izvoza roba registrirana su u okviru kategorija energija i intermedijarni proizvodi gdje su registrirane stope pada izvoza od oko 19,4% odnosno 0,7%, dok je zajednički negativan doprinos rastu izvoza u okviru ove dvije kategorije iznosio je oko 1,5 p.p. Ako se ove dvije kategorije posmatraju detaljnije po proizvodima vidljivo je da su najznačajnija smanjenja zabilježena u okviru izvoza električne energije i baznih metala od preko 20% u poređenju sa istim periodom prethodne godine. Pad svjetskih cijena metala za od oko 17,7% bio je glavni razlog pada kako proizvodnje tako i izvoza aluminijuma i željeza i čelika iz Bosne i Hercegovine u navedenom periodu.

Posmatrano po glavnim trgovinskim partnerima i blokovima tokom prvog polugodišta 2016. godine izvoz na tržište zemalja EU iznosio je 3,3 milijarde KM što predstavlja povećanje od 5,6%, dok je vrijednost izvezeno robe na tržište zemalja CEFTA-e iznosila 621 miliona KM i smanjena je za oko 8,5%. Ako se bh. robni izvoz u istom periodu posmatra po zemljama vidljivo je da su povećanja izvoza ostvarene prilikom izvoza u Njemačku 9,4%, Sloveniju 7,3% i Hrvatsku 5,3% a smanjenja prilikom izvoza u Italiju 5,3% i Srbiju od 13,3%, dok je izvoz roba u Austriju stagnirao.

Tokom posmatranog period došlo je povećanja domaće tražnje, te povećanja proizvodnje u prerađivačkoj industriji što se u određenoj mjeri odrazilo na kretanje bh. robnog uvoza. Tako je ukupni bh. uvoz roba u prvom polugodištu 2016. godine iznosio je oko 7,7 milijardi KM što predstavlja povećanje od 0,8% u odnosu na isti period prethodne godine u nominalnom smislu. Međutim ako se ima u vidu značajan pad uvoznih cijena sa sigurnošću se može konstatovati da je bh. uvoz roba u realnom smislu ostvario značajniji rast. U posmatranom periodu osim kategorije energija gdje je registrirano smanjenje uvoza od oko 20% u odnosu na isti period prethodne godine što je uglavnom posljedica cijenovnih kretanja ponajviše cijene nafte, u okviru ostalih kategorija zabilježeno je povećanje uvoza. Tako su registrirane stope rasta u okviru ovih kategorija iznosile: intermedijarni proizvodi 5,4%, trajni i netrajni proizvodi za široku potrošnju 10% odnosno 4,2%, te porast uvoza kapitalnih proizvoda od oko 2% u odnosu na isti period prethodne godine.

Posmatrano po pojedinačnim proizvodima povećanja uvoza registrirana su prilikom uvoza električne opereme 11,2%, motornih vozila 10%, prehrambenih proizvoda 5,3% i osnovnih hemijskih proizvoda 4,3%. S druge strane, na nivou pojedinačnih proizvoda vidljivo je da su najznačajnija smanjenja i negativan doprinos uvozu roba registrirana u okviru uvoza kako sirove nafte i rafiniranih naftnih derivata od oko 25% odnosno 17%, kamenog ugalja oko 30% i primarnog aluminijuma preko 15%.

¹⁵ Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje "Statistika robne razmjene sa inostranstvom januar-juni 2016. godine", 20.07.2016. godine.

Posmatrano po glavnim trgovinskim partnerima tokom prvih 6 mjeseci 2016. godine ukupni bh. uvoz roba iz EU iznosio je skoro 4,7 milijardi KM i u poređenju sa istim periodom prethodne godine povećan za 2,4% , dok je uvoz iz zemalja CEFTA-e iznosio 973 miliona KM što predstavlja povećanje od 5,7%. Posmatrano po glavnim trgovinskim partnerima najznačajnija povećanja uvoza registrirana su prilikom uvoza roba iz Srbije 8,1%, Italije 6,6%, Slovenije 6,3% i Njemačke od 5%, dok je uvoz roba iz Austrije i Rusije smanjen za 2,2% odnosno 25% u odnosu na isti period prethodne godine.

Ukupni bh. vanjskotrgovinski robni deficit u prvom polugodištu 2016. godine iznosio je skoro 3,2 milijarde KM i u odnosu na isti period prethodne godine smanjen je za 2,1%. Ukupna pokrivenost uvoza izvozom roba blago je poboljšana za 1,2 p.p i iznosila je 58,5%. Ako se pokrivenost uvoza izvozom posmatra po trgovinskim blokovima vidljivo je da BiH u prvom polugodištu 2016. godine imala pokrivenost uvoza izvozom sa zemljama EU od 70,3%, dok je pokrivenost u okviru CEFTA-e iznosila 63,8%. Detaljniji pregled bh. vanjskotrgovinske robne razmjene sa svijetom tokom prvog polugodišta 2016. godine prikazan je u tabeli ispod:

Tabela 12 Vanjskotrgovinska robna razmjena u BiH prema HS klasifikaciji za prvo polugodište 2016. godine.

Izvoz i uvoz dobara klasifikovanih prema harmonizovanom sistemu	IZVOZ				UVOZ				DEFICIT				Pokrivenost uvoza izvozom
	Jan_Jun_2015	Jan_Jun_2016	Jan_Jun_2016	promjena%	Jan_Jun_2015	Jan_Jun_2016	Jan_Jun_2016	promjena%	Jan_Jun_2015	Jan_Jun_2016	Jan_2016	promjena%	
	u mil KM	u mil KM	g/g	p.p	u mil KM	u mil KM	g/g	p.p	u mil KM	u mil KM	g/g	p.p	
UKUPNO	4380	4512	2.9	2.9	7639	7710	0.8	0.8	-3258	-3198	-2.1	-2.1	58.5%
1 ŽIVOTINJE I PROIZVODI ŽIVOTINSKOG	75	57	-24.1	-0.4	227	214	-5.8	-0.17	-152	-157	3.3	0.15	26.7%
2 PROIZVODI BILNOG PORIJEKLA	70	89	27.4	0.44	374	381	2.0	0.10	-304	-292	-3.9	-0.36	23.4%
3 MASTI I ULJA	57	64	12.4	0.16	76	92	22.0	0.22	-18	-28	51.7	0.29	69.8%
4 ŽIVOTINSKOG PREHRAMBENE PRERAĐEVINE	137	172	26.0	0.81	666	699	4.9	0.43	-530	-527	-0.5	-0.09	24.6%
5 PROIZVODI MINERALNOG	377	307	-18.6	-1.60	1091	894	-18.1	-2.58	-714	-587	-17.8	-3.90	34.4%
6 PROIZVODI HEMIJSKE INDUSTRIJE ILI	326	351	7.7	0.57	778	797	2.4	0.25	-452	-446	-1.4	-0.19	44.0%
7 PLASTIČNE MASE, GUMA I KAUČUK	138	155	12.2	0.39	473	517	9.2	0.57	-335	-362	8.0	0.82	30.0%
8 KOŽA I KRZNO	81	71	-12.8	-0.24	234	239	2.1	0.07	-153	-168	10.0	0.47	29.5%
9 DRVO I PROIZVODI OD DRVETA	295	347	17.9	1.20	99	116	16.5	0.22	195	232	18.5	-1.11	300.2%
10 CELULOZA, PAPIR I KARTON I NJIHOVI	123	132	7.8	0.22	189	198	4.6	0.12	-67	-66	-1.2	-0.03	66.8%
11 TEKSTIL I TEKSTILNI PROIZVODI	242	258	6.9	0.38	499	531	6.5	0.42	-257	-273	6.1	0.48	48.6%
12 OBUČA, ŠEŠIRI, KAPE I SLIČNI PROIZVODI	330	352	6.7	0.51	172	166	-3.8	-0.08	157	186	18.3	-0.88	212.0%
13 PROIZVODI OD KAMENA, GIPSA, BISERI, PLEMENITI	28	29	4.2	0.03	152	165	8.6	0.17	-124	-136	9.6	0.37	17.5%
14 METALI I NJIHOVI BAZNI METALI I	7	6	-10.3	-0.02	6	7	9.4	0.01	0	-1	-332.5	0.04	87.0%
15 PROIZVODI OD BAZNIH MAŠINE, APARATI,	880	760	-13.7	-2.74	734	764	4.1	0.39	146	-4	-102.9	4.61	99.4%
16 MEHANIČKI I TRANSPORTNA	501	532	6.3	0.73	1059	1056	-0.2	-0.03	-558	-524	-6.2	-1.05	50.4%
17 SREDSTVA I NJIHOVI SATOVI, MJERNI,	160	165	3.3	0.12	520	577	11.0	0.75	-360	-412	14.4	1.59	28.6%
18 MUZIČKI I MEDICINSKI ORUŽJE I MUNICIJA,	9	12	42.5	0.08	115	107	-6.4	-0.10	-106	-95	-10.5	-0.34	11.6%
19 NJIHOVI DIJELOVI I	30	70	128.6	0.89	2	4	107.7	0.03	29	66	130.0	-1.14	1760.9%
20 RAZNI PROIZVODI	519	580	11.7	1.39	171	184	7.6	0.17	348	396	13.8	-1.47	315.9%
21 UMJETNIČKA DJELA, KOLEKCIONARSKI	0	0	-59.8	0.00	0	0	0.0	0.00	0	0	0	0.00	20.6%
98 NERAZVRSTANO	0	0	0.0	0.00	0	0	0.0	0.00	0	0	0.0	0.00	#DIV/0!

Izvor: Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine

5. Strane direktne investicije

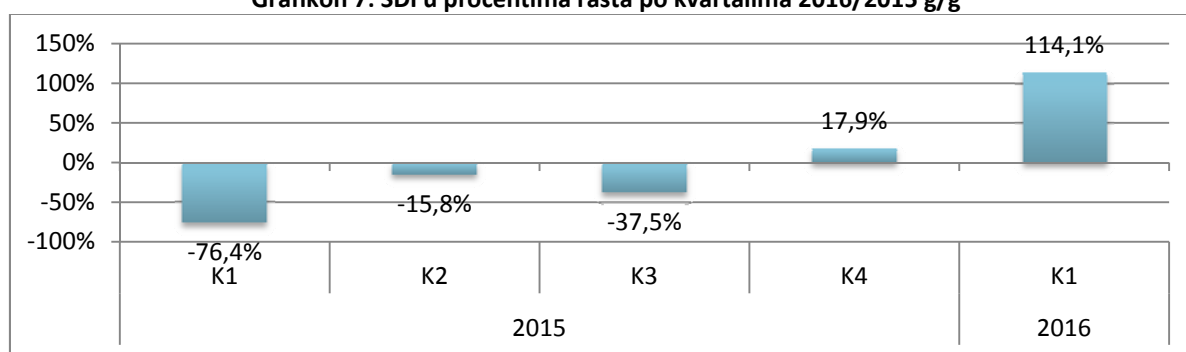
Na osnovu podataka CBBiH objavljenih u platnom bilansu¹⁶, ukupne SDI u prvome kvartalu 2016. godini iznose 130,4¹⁷ mil. KM što je više za 114,1% u odnosu na ulaganja u istome mjesecu u 2015. godini. Ovaj iznos sadrži evidentirane zadržane zarade koje su dio SDI.

Tabela 13: SDI po kvartalima u 2013., 2014., 2015. i 2016 godini

U milionima KM	K1	K2	K3	K4	K1-K4
2013	375,8	183,9	2,4	-59,5	502,7
2014	258,0	199,5	130,1	138,1	725,6
2015	60,9	168,0	81,3	162,8	473,1
2016	130,4				

Izvor: CBBiH

Grafikon 7: SDI u procentima rasta po kvartalima 2016/2015 g/g

Izvor: CBBiH

Agencija za ocjenu kreditnog rejtinga Standard & Poor's potvrdila je (11.03.2016. godine) Bosni i Hercegovini suvereni kreditni rejting B sa stabilnim izgledima.

¹⁶ Zadnji dostupni podaci objavljeni u platnom bilansu za prvi kvartal 2016. godine.

¹⁷ Neto finansijska pasiva